

prima instanță: O. Gangal

dosarul nr. 3rh-40/15

instanța de apel: N. Vascan, E. Clim, Iu. Cotruță

instanța de recurs: Iu. Sîrcu, V. Clevadî, I. Corolevschi

Î N C H E I E R E

29 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Nicolae Clima

Judecătorii

Ion Druță, Ion Corolevschi

examinând cererea de revizuire depusă de către Întreprinderea mixtă „Константа-Плюс” societate cu răspundere limitată, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii mixte „Константа-Плюс” societate cu răspundere limitată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Rezina cu privire la contestarea în parte a actului administrativ, împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 17 decembrie 2014, prin care a fost respins recursul declarat de către Întreprinderea mixtă „Константа-Плюс” societate cu răspundere limitată și menținută încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2014, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de către Întreprinderea mixtă „Константа-Плюс” societate cu răspundere limitată,

c o n s t a t ă :

La 03 mai 2013, ÎM „Константа-Плюс” SRL a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe r-nul Rezina cu privire la contestarea în parte a actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în perioada 29 noiembrie 2012-15 ianuarie 2013, inspectorii principali ai Direcției control fiscal au efectuat la ÎM „Константа-Плюс” SRL un control fiscal la fața locului prin metoda verificării totale pentru perioada de activitate 01 ianuarie 2008 – 30 septembrie 2012, în urma căruia au fost constatate încălcări ale legislației fiscale, fiind întocmite actele de control nr. 5-659111 și nr. 3-499449.

Menționează că la 04 martie 2013, în baza actelor de control menționate, pârâtul a emis decizia nr. 308c asupra cazului de încălcare a legislației fiscale comisă de ÎM „Константа-Плюс” SRL.

Consideră că decizia pârâtului menționată este ilegală, deoarece în realitate, ÎM „Константа-Плюс” SRL nu a comis încălcări ale legislației fiscale, de care a fost învinuită.

Susține că în perioada efectuării controlului, pârâtul a ignorat explicațiile și dovezile reclamantei, în baza cărora și-a întemeiat legalitatea acțiunilor sale.

Afirmă că ÎM „Константа-Плюс” SRL nu este de acord cu decizia pârâtului în partea în care este învinuită de încălcarea legislației fiscale: diminuarea venitului impozabil cu suma totală de 1331589 lei (pct. 1 din decizie); nerecunoașterea

sumelor TVA în mărime de 774175 lei (pct. 4 din decizie); neindicarea în 38 de facturi fiscale a prețului de livrare a cimentului fixat de producător (pct. pct. 9, 10 din decizie); neeliberarea și neprezentarea în termenul stabilit a 16 facturi fiscale aferente livrărilor efectuate (pct. 7 din decizie); neasigurarea păstrării a 2 facturi fiscale și a 2410 facturi de expediție și facturi (pct. 8 din decizie) și calcularea salariului în sumă de 71110 lei și a impozitelor din această sumă (pct. pct. 11-13 din decizie).

Invocă că constatările nefondate și care nu corespund realității au servit drept temei pentru aplicarea de către pârât față de reclamantă a obligațiilor nelegitime de calculare spre achitare la buget a plăților în sumă totală de 486658 lei și a amenzilor și majorărilor de întârziere în sumă totală de 681972 lei.

Mai invocă că ÎM „Константа-Плюс” SRL nu este de acord cu obligațiunile indicate în decizia pârâtului nr. 308c din 04 martie 2013 privind calcularea spre achitare în buget a sumelor impozitelor, a amenzilor și a majorărilor de întârziere, deoarece la emiterea acesteia, au fost comise încălcări ale legislației fiscale și, anume, a fost încălcat art. 226 din Codul fiscal prin neînștiințarea sa despre începutul efectuării controlului; art. 231 alin. (2) din Codul fiscal prin atragerea neîntemeiată la răspundere pentru comiterea încălcărilor fiscale, care nu au avut loc; art. 239 din Codul fiscal prin neclarificarea completă și obiectivă a circumstanțelor în care s-au produs încălcările fiscale și art. 246 din Codul fiscal prin nerespectarea termenelor emiterii deciziei în baza actului de control.

Menționează că la 02 aprilie 2013, ÎM „Константа-Плюс” SRL a depus la Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Rezina o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 308c din 04 martie 2013 asupra cazului de încălcare a legislației fiscale comisă de ÎM „Константа-Плюс” SRL, însă prin decizia nr. 555c din 29 aprilie 2013 Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Rezina a respins contestația depusă și a menținut decizia enunțată.

Prin urmare, solicită anularea deciziei pârâtului nr. 308c din 04 martie 2013 asupra cazului de încălcare a legislației fiscale comisă de ÎM „Константа-Плюс” SRL în partea calculării către plată la buget a impozitului pe venit din salariu în sumă de 12800 lei; a taxei pe valoare adăugată aferentă bugetului pentru anii 2010 și 2011 în sumă de 448258 lei; a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 4978 lei, a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de 16356 lei și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii individuale în sumă de 4266 lei, precum și în partea aplicării pentru încălcările legislației fiscale a amenzii în sumă de 199768,35 lei pentru diminuarea venitului impozabil; a amenzii în sumă de 134477 lei pentru diminuarea TVA aferentă bugetului pentru anii 2010 și 2011 cu 448258 lei prin prezentarea către organul fiscal a unei dări de seamă fiscale cu informații neveridice; a majorării de întârziere în sumă de 114443 lei pentru neachitarea la buget în termenii stabiliți de legislație a TVA în sumă totală de 448258 lei pentru anii 2010 și 2011; a amenzii în sumă de 12800 lei pentru diminuarea impozitului pe venit din salariu pentru anii 2009-2012 prin eschivarea de la calculul și de la plata impozitului; a amenzii în sumă de 4978 lei pentru diminuarea cuantumului primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2009-2012 cu 4978 lei; a amenzii în sumă de 16356 lei pentru diminuarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat pentru anii 2009-2012; a amenzii în sumă de 4266 lei pentru diminuarea contribuțiilor de asigurări

sociale de stat individuale pentru anii 2009-2012; a amenzii în sumă de 32400 lei pentru neprezentarea facturii fiscale în termenul prevăzut la art. art. 117 și 117¹ din Codul fiscal; a amenzii în sumă de 30000 lei pentru neasigurarea păstrării documentelor de evidență – 2 facturi fiscale și 2410 facturi de expediție și facturi și a amenzii în sumă de 132484 lei pentru neindicarea de către agentul economic furnizor în factură/factura fiscală a prețului de livrare pentru o unitate, inclusiv TVA, fixat de agentul economic producător al mărfurilor, pentru mărfurile produse pe teritoriul țării, sau a prețului de achiziție, inclusiv TVA, pentru mărfurile importate, în cazul livrării mărfurilor de importanță socială, a căror listă este aprobată de Guvern.

Prin hotărârea Judecătorei Rezina din 21 martie 2014 acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 16 aprilie 2014, ÎM „Константа-Плюс” SRL a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 iulie 2014 nu a fost dat curs cererii de apel depusă de către ÎM „Константа-Плюс” SRL, fiindu-i acordat termen pentru prezentarea apelului motivat până la 15 octombrie 2014.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2014 a fost restituită cererea de apel depusă de către ÎM „Константа-Плюс” SRL.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 decembrie 2014 a fost respins recursul declarat de către ÎM „Константа-Плюс” SRL și menținută încheierea instanței de apel.

La 16 martie 2015, ÎM „Константа-Плюс” SRL a depus o cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii instanței de apel, rejudecarea recursului, admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

Revizuenta ÎM „Константа-Плюс” SRL, în motivarea cererii de revizuire, a invocat drept temei al declarării revizuirii art. 449 lit. b) CPC.

Menționează că la 16 aprilie 2014, ÎM „Константа-Плюс” SRL a depus o cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe pe motiv că la acea dată, hotărârea motivată a primei instanței nu era redactată, iar în conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Prin urmare, întru evitarea omiterii termenului de atac, recurenta inițial, în termen, a depus un apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe.

Susține că prin încheierea instanței de apel din 02 iulie 2014 a fost acordat un termen revizuintei pentru prezentarea apelului motivat până la 15 octombrie 2014, orele 11.00. Concomitent, revizuintei, la 31 iulie 2014 (cu anexarea încheierii menționate), i-a fost expediată citația, în care a fost indicat că revizuenta este citată pentru data de 15 octombrie 2014, orele 14.00 pentru a fi examinată cererea sa de apel, fără a fi specificată necesitatea prezentării apelului motivat până la 15 octombrie 2014, ora 11.00.

Afirmă că la 15 octombrie 2014, administratorul ÎM „Константа-Плюс” SRL s-a prezentat în jurul orei 10.30, în bir. 2 al Curții de Apel Chișinău, unde a prezentat și solicitat înregistrarea cererii de apel motivate, însă persoana

responsabilă a declarat că nu poate primi cererea de apel motivată și aceasta urmează a fi prezentată chiar în ședința de judecată. În acest sens, prezentându-se la orele 14.00, administratorul întreprinderii s-a prezentat în ședința de judecată cu cererea de apel motivată, conform datei, orei și locului indicat în citația primită, însă a aflat că pricina a fost examinată la orele 11.00, data de 15 octombrie 2014.

Invocă că instanța de apel, constatând divergențele între orele indicate în citație și actele sale, urma să reia examinarea cauzei în ordine de apel, or, viciile de citare în situația dată nu îi sunt imputabile recurente. La insistența reprezentantului recurente, judecătorul raportor Iurie Cotruță a primit cererea de apel motivată și o cerere privind amânarea examinării pricinii (prima ședință în ordine de apel la 15 octombrie 2014) pe motivul lipsei avocatului. Mențiunea cu privire la primirea cererii de apel motivate și demersului respectiv al recurente a fost efectuată de judecător la 14.45, data de 15 octombrie 2014.

Mai invocă că în legătură cu faptul că instanța de apel a examinat pricina la orele 11.00, aceasta a emis încheierea din 15 octombrie 2014, prin care s-a dispus restituirea cererii de apel depusă de către ÎM „КОНСТАНТА-ПЛЮС” SRL.

Menționează că la 23 februarie 2015, prin scrisoarea nr. 4-35/22-482, expediată în adresa sa, instanța de apel și-a asumat responsabilitatea pentru greșeala tehnică admisă la citarea sa pentru ședința de judecată din 15 octombrie 2014.

Susține că din conținutul scrisorii menționate rezultă că instanța de apel recunoaște faptul că a admis o greșeală tehnică în acest sens, ce a dus la îngrădirea dreptului la accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil.

Afirmă că Procuratura raionului Rezina, la denunțul șefului Inspectoratului Fiscal de Stat pe r-nul Rezina, a stabilit că acele încălcări ale legislației fiscale constatate de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Rezina prin decizia nr. 308c din 04 martie 2013 nu au avut loc. Astfel, prin ordonanța din 06 ianuarie 2015 a fost scoasă de sub urmărire penală ÎM „КОНСТАНТА-ПЛЮС” SRL pe motivul lipsei elementelor componente de infracțiuni prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal.

Prin referința depusă la 22 aprilie 2015 Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Rezina a solicitat respingerea cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 452 alin. (1) și (3) Codul de procedură civilă, instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată.

Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea cererii de revizuire.

Articolul 452 alin. (3) Codul de procedură civilă, care prevede comunicarea participanților la proces a locului, datei și orei ședinței de judecată, nu a fost modificat.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet de 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Conform art. 6 alin. (7) din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, în cazul în care între două acte legislative cu aceeași forță

juridică apare un conflict de norme ce promovează soluții diferite asupra aceluiași obiect al reglementării, se aplică prevederile actului posterior.

Coroborând prevederile art. 452 alin. (1) Codul de procedură civilă cu art.426 alin. (3) CPC, care este modificat printr-o Lege ulterioară ce promovează soluții diferite privitor la citarea și participarea părților în instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează cererea de revizuire în lipsa participanților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire întemeiată și care urmează a fi admisă cu casarea deciziei instanței de recurs, admiterea recursului, casarea integrală a încheierii instanței de apel și restituirea pricinii în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond din următoarele motive.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. b) CPC, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârii sau deciziei supuse revizuirii.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) CPC, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Din dispozițiile legale sus-arătate urmează că revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare, prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecării în cazurile expres determinate de lege, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

Astfel, în conformitate cu art. 449 lit. b) CPC, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că în cazul temeiului prevăzut de art. 449 lit. b) CPC este important ca circumstanțele sau faptele prezentate ca temei de revizuire să fi existat obiectiv până la pronunțarea hotărârii, iar revizuientul să probeze că nu a știut anterior pronunțării hotărârii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte, precum și că circumstanțele sau faptele prezentate ca temei de revizuire să influențeze esențial soluția dată inițial de instanță, în sensul că nu orice circumstanțe sau fapte pot servi temei de revizuire, ci doar atunci când sunt determinante pentru judecarea justă a cauzei.

Având ca temei prevederile articolului menționat, revizuienta ÎM „Константа-Плюс” SRL a anexat la cererea de revizuire scrisoarea președintelui Curții de Apel Chișinău nr. 4-35/22-482 din 23 februarie 2015, din care rezultă că administratorul ÎM „Константа-Плюс” SRL s-a prezentat în dimineața zilei de 15 octombrie 2014 în biroul nr. 2 cu solicitarea de a înregistra cererea de apel motivată pe prezenta pricină, însă a fost îndrumat să prezinte cererea de apel motivată în ședința de judecată, care urma să aibă loc tot la 15 octombrie 2014.

De asemenea, din scrisoarea menționată rezultă că instanța de apel, prin citație, a înștiințat revizuirea despre data și ora ședinței de judecată, indicând data de 15 octombrie 2014, ora 14.00, însă conform programului integrat de gestionare a dosarelor, examinarea cauzei a avut loc la 15 octombrie 2014, ora 11.00, astfel, în citație, la capitolul „ora” s-a comis o greșală tehnică.

Reieșind din cele expuse, se constată că ÎM „Константа-Плюс” SRL a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea din 02 iulie 2014, însă instanța de apel, prin acțiunile enunțate, i-a îngădit accesul la justiție.

Pornind de la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției.

Totodată, se reține că o hotărâre judecătorească în care se constată o încălcare a drepturilor fundamentale ale persoanei, garantate de Constituție și de Convenție, obligă instanța supremă să înlăture acea încălcare și să repare consecințele astfel încât să restabilească atât cât e posibil situația existentă înaintea încălcării.

În speța dată, deși, înscrisul, anexat la cererea de revizuire, nu poate constitui temei pentru admiterea cererii de revizuire, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că se impune necesitatea admiterii cererii de revizuire, pentru a înlătura greșelile admise la soluționarea cauzei, pentru care statul ar putea fi condamnat.

În susținerea acestei concluzii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă cauza Nichitin contra Rusiei, în care Curtea menționează că redeschiderea procesului este posibilă atunci când se atestă încălcări grave și esențiale de aplicare a legii în procesul examinării cauzei, ce au condus la soluționarea incorectă a pricinii, precum și cauza Pchenitchny contra Rusiei, în care Curtea reiterează că o derogare de la principiul securității raporturilor juridice poate fi justificată doar atunci când erorile au devenit vizibile la finalul procedurii judiciare și aceste erori nu au putut fi îndreptate prin exercitarea căilor ordinare de atac și doar în cazul unor „defecte fundamentale”, etc.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea de revizuire, de a casa decizia instanței de recurs, de a admite recursul, de a casa integral încheierea instanței de apel și de a restitui pricina în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu art. art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se admite cererea de revizuire depusă de către Întreprinderea mixtă „Константа-Плюс” societate cu răspundere limitată.

Se casează decizia Curții Supreme de Justiție din 17 decembrie 2014 în civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii mixte „Константа-Плюс”

societate cu răspundere limitată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Rezina cu privire la contestarea în parte a actului administrativ.

Se admite recursul declarat de către Întreprinderea mixtă „Константа-Плюс” societate cu răspundere limitată.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2014, cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Nicolae Clima

Ion Druță

Ion Corolevschi